

PARLAMENTARNI ODBOR EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE

Sedmi sastanak

11-12. decembar 2013. godine

Strazbur

DEKLARACIJA i PREPORUKE

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore održao je sedmi sastanak 11. i 12. decembra 2013. godine u Strazburu, pod zajedničkim predšedavanjem g. Ranka Krivokapića, predšednika Skupštine Crne Gore, predšedavajućeg delegaciji Skupštine Crne Gore i g. Eduarda Kukana, predšedavajućeg delegaciji Evropskog parlamenta.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

- g. Duška MARKOVIĆA, potpredšednika Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministra pravde, u ime Vlade Crne Gore
- g. Vytautasa LEŠKEVIČIUSA, potpredšednika za vanjske poslove Litvanije, u ime predšedavanja Savjetu Evropske unije i
- g. Dirka LANGEA, šefa Jedinice za Crnu Goru, u ime Evropske komisije.

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Trenutno stanje pristupnih pregovora i odnosa između Evropske unije i Crne Gore
- Sprovođenje zakonodavstva u borbi protiv organizovanog kriminala i sudska praksa u ovoj oblasti
- Instrumenti za borbu protiv korupcije, uključujući politike i praksu u vezi sa: javnim nabavkama, zaštitom novinara istraživača i „zviždača”
- Zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje u skladu sa članom 3 Poslovnika i članom 125 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Pozdravlja dalji napredak Crne Gore ka članstvu u Evropskoj uniji, koji je prepoznat u posljednjem izvještaju Evropske komisije; prepoznaje korisnost novog pregovaračkog pristupa koji se prvi put primjenjuje u slučaju Crne Gore i fokusira na pitanja temeljnih sloboda, pravosuđa, borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, obuhvaćena poglavljima 23 i 24; izražava zadovoljstvo što su pregovori za poglavlja 25 i 26 privremeno zatvoreni i očekuje otvaranje ostalih pregovaračkih poglavlja i napredovanje bez poteškoća;
2. Pozdravlja snaženje nadzorne uloge Skupštine, takođe kroz kontrolna i konsultativna saslušanja, i poziva na njeno dalje jačanje, putem snažnijeg praćenja zaključaka sa saslušanja i, posebno, po pitanju pregovaračkog procesa u evropskim integracijama Crne Gore; poziva Skupštinu, odnosno nadležno skupštinsko tijelo, da se u saradnji sa Vladom ovo pitanje normativno definiše; poziva Skupštinu da sagleda potrebu izmjene Zakona o parlamentarnoj istrazi u cilju daljeg jačanja ovog instituta;
3. Pozdravlja efikasan rad Ustavnog odbora Skupštine, nakon koga je uslijedilo usvajanje Ustavnih amandmana na plenumu, čiji je cilj jačanje nezavisnosti pravosudnog sistema kroz smanjivanje političkog uticaja na postavljanje tužilaca i nosilaca visokih pravosudnih funkcija, čime su ispunjeni važni uslovi potrebni za otvaranje poglavlja 23 i 24; ohrabruje brzu primjenu novih odredbi i daljih mjera za smanjivanje politizacije pravosuđa u praksi, takođe i kroz angažovanje novih sudija i nosilaca sudskih funkcija; pozdravlja donošenje zakonske regulative kojom se otvara mogućnost za ostvarivanje srazmjerne zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i nacionalnih manjina u sudovima, državnom tužilaštvu i Ustavnom sudu;
4. Izražava zabrinutost zbog izuzetno niskog povjerenja političkih subjekata u izborni proces u Crnoj Gori, sve učestalijih sumnji i prigovora o zloupotrebi državnih resursa u partijske svrhe; ohrabruje rad radne grupe na promjeni izbornog zakonodavstva, čijim se promjenama želi postići veća transparentost izbornog procesa;
5. Poziva na veću ulogu žena u političkom životu zemlje i, u tom smislu, pozdravlja pokrenuti reformski proces koji sprovodi parlamentarna radna grupa za izorno zakonodavstvo, kao važnu priliku da se obezbijedi pravni okvir za rodnu ravnotežu u Skupštini; ohrabruje sprovođenje zakonodavstva koje uređuje pitanja rodne ravnopravnosti, primjenu plana rodne ravnopravnosti i uvođenje principa jednake zarade; poziva na djelotvornu primjenu Zakona o rodnoj ravnopravnosti i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i na podizanje svijesti javnosti u tom pogledu;
6. Konstatuje da je korupcija i dalje široko rasprostranjena u Crnoj Gori i izražava zabrinutost zbog nepostojanja presuda u slučajevima korupcije na visokom nivou; polazeći od značaja za proces evropskih integracija, Odbor ukazuje na potrebu normativnog preciziranja za ostvarivanje nadležnosti Odbora za antikorupciju; ukazuje da su oblasti obrazovanja, zdravstva i javnih nabavki i dalje izuzetno podložne korupciji; poziva vlasti na jačanje kapaciteta nadzornih institucija i povećanje transparentnosti finansiranja političkih partija;
7. Poziva da se poboljša koordinacija između tijela koja sprovode zakonodavstvo i pravosuđa u borbi protiv organizovanog kriminala; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog poništavanja više prvostepenih presuda u slučajevima vezanim za organizovani kriminal;
8. Konstatuje da Anketni odbor obrazovan radi ispitivanja navodne zloupotrebe javnih sredstava za partijske političke svrhe nažalost nije donio političke zaključke u svom

završnom izvještaju i da je, u tom pogledu, dalje praćenje u pravosuđu ostalo nepotpuno; ponovo upućuje poziv pravosudnima vlastima da u potpunosti i što je prije moguće istraže slučaj "Snimak" i da procesuiraju aktere; poziva političke partije u Crnoj Gori i njihove članove da podrže takav proces i da se uzdrže od političkih opstrukcija, doprinoseći tako jačanju političkog integriteta i snaženju demokratskog sistema Crne Gore; takođe poziva vlasti da obezbijede adekvatno praćenje ranije datih preporuka OEBS/ODIHR za izbornu zakonodavstvo i podržava poziv Evropske komisije za uspostavljanje jasnog i široko prihvaćenog razgraničenja između javnih i partijskih interesa;

9. I dalje izražava zabrinutost zbog verbalnog i fizičkog zastrašivanja novinara; podseća na značaj njegovanja odgovornih medija i uredničke nezavisnosti; smatra ih ključnim kako bi se pomoglo zaštititi novinara i medijskih sloboda, što uključuje i potpunu istragu i procesuiranje svih prijetnji i napada na novinare; pozdravlja odluku da se uspostavi posebno tijelo za praćenje službenih napora na rješavanju slučajeva ubistva i napada na novinare;
10. Poziva na poboljšanje stanja socijalno osetljivih grupa, uključujući pristup osobama sa posebnim potrebama svim javnim ustanovama; izražava zabrinutost zbog sporog napretka u razvoju porodičnih službi i službi lokalne zajednice i zbog niskog procenta Roma koji se obrazuju i poziva na dalje olakšavanje obrazovanja i zapošljavanja za ovu manjinsku grupu; izražava zabrinutost zbog sporog procesa ostvarivanja djelotvornog učešća manjina u državnim i lokalnim institucijama izvršne vlasti, što je propisano Ustavom i zakonima;
11. Pohvaljuje uključivanje predstavnika civilnog društva u pregovaračke strukture i pozdravlja donošenje akcionih planova Vlade za poglavlja 23 i 24, kojima se postavlja obuhvatna reformska agenda i uspostavljaju mjerila za otvaranje ovih poglavlja;
12. Pozdravlja održavanje Parade ponosa u Budvi i Podgorici; snažno osuđuje nasilje koje se dešavalo tokom parada i ukazuje na visoki rizik ugrožavanja javnog reda i mira prilikom održavanja ovakvih manifestacija; poziva sve društvene subjekte da obezbijede vladavinu prava kroz poštovanje svih pravnih akata koji uređuju ovu oblast i ulože dodatne napore u promovisanju tolerancije prema svim ugroženim grupama; smatra da politički lideri treba da nastave da njeguju klimu iskrene inkluzije i tolerancije, u bliskoj saradnji sa organizacijama civilnog društva;
13. Poziva na garantovanje prava rada i sindikalnih prava i naglašava važnu ulogu socijalnog dijaloga i poziva na jačanje Socijalnog savjeta;
14. Poziva na napore u bavljenju velikim sivim sektorom, u poboljšanju pravnog sistema i u bavljenju korupcijom, sa ciljem unapređenja poslovnog okruženja, kao i u sprovođenju strukturnih reformi radi privlačenja više stranih direktnih investicija kao ključnih u diverzifikaciji privrede; ukazuje na nepovredivost privatnog vlasništva, u svjetlu spornosti korišćenja svojinskih prava u zoni morskog dobra;
15. Izražava ozbiljnu zabrinutost zbog poslovanja Kombinata aluminijuma Podgorica, koji nastavlja da nanosi ozbiljnu štetu finansijama Crne Gore, posebno kroz kršenje pravila EU o državnoj pomoći; poziva vlasti da nađu ekonomski zdravo rješenje za ovaj dugotrajni problem, uzimajući u obzir preporuke Evropske komisije; svjestan ozbiljnih posljedica sadašnje situacije, poziva na široku nacionalnu i političku podršku mogućem rješenju za KAP;

16. Izražava zabrinutost zbog neuspješnog procesa privatizacije određenog broja kompanija; izražava zabrinutost zato što privatizacije nijesu rezultirale povećanjem efikasnosti poslovanja i broja zaposlenih; poziva vlasti da nastave sa preispitivanjem ovih privatizacija i time utiču na bolje i efikasnije korišćenje državnih resursa;
17. Poziva vlasti da, u saradnji sa organizacijama civilnog društva i akademskom zajednicom, pripreme i sprovede strategiju koja bi objedinila razvoj poljoprivredne politike i politike pomorske privrede sa zaštitom životne sredine, donoseći održivi ekonomski razvoj u “prvu ekološku državu”;
18. Pohvaljuje Crnu Goru za održavanje dobrih bilateralnih odnosa sa svim sušedima i naglašava potrebu razgraničenja državnih granica i rješavanja imovinskih pitanja svih vjerskih zajednica; pozdravlja napredak vezano za Sarajevsku deklaraciju, uključujući i sprovođenje Regionalnog stambenog programa;
19. Poziva Vladu i Skupštinu da ulože dodatne napore kako bi se realizovale ove i prethodne preporuke POSP-a.